

Waarin belangrijk nieuws vernomen wordt

Ofschoon Flip, Breydel's trouwe knecht, dikwijls in Brugge kwam, was hij zijn meester toch in ballingschap gevolgd. Hij woonde met hem in 't naburig Damme, alwaar de fiere Klauwaarts zich tot werkeloosheid gedoemd zagen.

— We leven bij van Maerlant's graf en die gedachte bezielt mij, sprak De Coninc op zekeren namiddag. Ons volk zal wel veranderen.

— 't Heeft nog niet genoeg kaakslagen ontvangen, wacht maar ! zei Flip daarop.

— De Franschen zijn druk bezig met de Bruggelingen te verbitteren, verzekerde Breydel. Du Chatillon laat de vesten afbreken. Brugge is geen versterkte stad meer, ons machtig en schoon Brugge ! Hoe kan de burgerij dit zoo geduldig aanzien !

— En er zal een kasteel opgericht worden, een Fransch rooversnest, vertelde Flip. Men is reeds bezig den bodem te effenen. ¹⁾

— De tijd van een algemeenen opstand nadert, voorspelde de deken der wevers. Voor al die werken heeft de landvoogd geld nodig. Bovendien 't Fransche vorstenpaar aast op Vlaanderens schatten. Goud, goud ! Er moeten dus zware belastingen geheven worden.

— De Franschen innen ze al ! hernam Flip. De menschen zijn gedwongen een vierde van hunne daghuur aan dat vreemd gespuis te betalen en dagelijks het geld te brengen nevens de groote brug bij St. Gilliskerk. De Franschen ontvangen hen, die hunne zuur gewonnen penninksken daar neerleggen, ver van vriendelijk. Ze denken zeker, dat de Bruggelingen blij

1) Drie kasteelen moesten vernijzen : te Brugge, te Kortrijk en te Rijsel.

moeten wezen, om hun geld te mogen offeren voor kasteelen, die tot onze verdrukking gebouwd worden. Weet ge, hoe men die brug noemt? De snakkaards-brugge ¹⁾, omdat de Franschen de belastingbetalers zoo afsnakken.

— De Vlamingen hebben veel geduld! mompelde de deken der beenhouwers.

— Talrijke burgers werken niet mee! ging de knecht voort. Ze verlaten liever de stad, dan zich in 't zweet te arbeiden voor hunne vijanden. En ze hebben wel gelijk ook. ²⁾

— De stad verlaten! herhaalde Breydel minachtend. De stad verlaten, waar ge geboren en opgevoed zijt, waarvoor de vaders gezwoegd en gestreden hebben. Ik werd gedwongen heen te gaan en ik kon ook naar Engeland reizen. Maar ik wil in Brugge's nabijheid blijven, hakende naar den dag, waarop ik voor onze gemeente strijden mag. Liever dan naar andere landen te trekken, moesten ze de wapens grijpen en we zouden dan eens zien, wie er in Vlaanderen meester is, dat Leliaartsgebroed of de aanhangers van den Leeuw!

— Geduld, vriend Jan! Wij overwinnen, sprak De Coninc kalm. 't Woord van den geleerde, die in onze nabijheid slaapt, is niet vruchteloos verkondigd.

— Ik hoop het, maar 't valt moeilijk geduld te oefenen. Waar is Arnold, mijn neef, die Vlaamsche jongeling? Toen men zijne aanhouding vernam, schreeuwde men bijna de keien uit de straten. Hij moest en zou in vrijheid gesteld worden. En als de Fransche macht voor Brugge verscheen, nadat wij als leeuwen gevochten hadden... dan onderwierp de burgerij zich. Wij moesten heen, wij werden uit Brugge verjaagd... en aan Arnold denkt niemand meer. Nu! op dien morgen... dien gruwelijken morgen, toen ik de Speipoorte verliet... voor eeuwig verbannen... toen heb ik geweend! Ik stortte tranen, omdat Brugge zoo ellendig laf geworden was!

— We zijn niet voor eeuwig verbannen, hernam de hoofdman der wevers. Stel toch vertrouwen in Vlaanderens toekomst! 't Volk zal recht springen en zich vrij vechten, hoort ge dat, vrij!

De eenoogige man was opgestaan. Zijn blik fonkelde. En zijne hand strekte zich uit in de richting van Damme's kerke.

— Zijn woord zal niet falen! het woord van den leermeester, die ginds slaapt! klonk het plechtig.

1) Bestaat nog.

2) Sommige lieten liever 'twerck metter coopmanscepe teenegadere varen, ende sommige vertreckende in andere landen.

De deur werd geopend... Een lieve krullebol stormde binnen en kroop op Breydel's knie.

— Vader... zingen... zingen... vroeg de kleine, die er in gelukt schæen de droevige trek van 's beenhouwers gelaat te verdrijven. Zing van de Kerels, vader, toe... drong 't knaapje aan.

De deken zong Zijne krachtige stem klonk dreigend. En in het lied van de Kerels uitte de overste der macecliers zijn bruisend gevoel voor volk en land.

— Daar komt een kennis ! riep Flip, die door 't open venster op de straat zag. Maarten... ge weet wel, de oude portier van 't Sysselsch kasteel.

— Ha, die met u medeging, toen ge vriend Jan uit den kerker bevrijd hadt, zei De Coninc. Welke tijding mag die ons brengen ?

De grijsaard, dien onze lezers zich nog wel herinneren zullen, trad driftig binnen. Hij scheen opgewonden.

— Ha, kameraad, welk geluk u te zien ! Hebt ge de bannelingen nog niet vergeten ? 'k Meende, dat ge portier aan Du Chatillon's paleis geworden waart ! riep Breydel schertsend.

De oude man keek droevig.

— Ziet ge mij voor zoo'n lafaard aan, meester ? vroeg hij stil.

— Alloh, jongen, ik meende het immers niet ! Zet u neer en vertel ons wat van Brugge. Eischen de Fransche ratten nog niet de helft van het dagloon der zwoegers ?

— Zwijg van Brugge ! 't Leven wordt er ondragelijk. Maar ik ben gekomen met gewichtig nieuws. Ik weet, waar uw neef Arnold verblijft !

— Spreek, spreek ! tierde Flip, den grijsaard bij den arm snakkend. Breydel scheen geheel versuft.

— In 't kasteel van Syssele ! vervolgde Maarten.

De deken der beenhouwers zette driftig zijn zoontje op den vloer, snakte zijn bijl, die aan den muur hing en mompelde met doffe stem :

— Eer de zon ondergaat is die ellendige Leliaart evenals zijn hellewicht van een zoon, een lijk !

— Vriend Jan..., riep De Coninc.

— Neen, Pieter, weerhoud mij niet ! Altijd wil ik luisteren, nu volg ik mijn eigen zin. Bij alles wat mij heilig is, die roover, die schurk heeft ons thans genoeg getergd !

— Meester, blijf ! smeekte Maarten. Ginder loert men op u !

— Dan ga ik er zéker heen ! kreet Breydel, wild zijn wapen aangespend.

— Gij gaat niet ! wedervoer de deken der wevers. Ik verbied het u ! Te strijden als onze zaak u roept, dat is plicht. Maar roekeloos naar uw dood te loopen... denkt ge dan niet, om uwe vrouw en kinderen ?

— Ik moet de wereld van die giftige adders bevrijden. Neen, spreek mij niet tegen, ik wil er heen !

Vrouw Breydel snelde de kamer binnen. Schreiend sloeg ze de armen om den hals van haar opgewonden echtgenoot.

— Eens reeds zat ge in de donkere kelders van Syssele, ik beweende u... en thans zult ge ons weer verlaten, kermde ze.

— Moet ik dan een zwakkeling zijn ?

— Neen, neen ! hernam de vrouw. Heb ik u weerhouden, toen ge onlangs aan 't hoofd der beenhouwers de Leliaarts gingt bevechten ? Maar nu moogt ge u niet blindelings in gevaar brengen ! Ik heb alles afgeluisterd. Arnold leeft nog. Beraam andere middelen, om hem te bevrijden. Zooals ge nu wilt handelen, zal ik niet alleen een neef, doch ook een echtgenoot verliezen. En onze kinderen hebben dan geen vader meer !

— Wel, ik zal blijven ! riep Breydel heftig. Daar ! Hij slingerde zijne bijl in den hoek. De Leliaarts mogen dan meester spelen en onze jongelingen in hunne kerkers werpen.

— Jan, ge spreekt onverstandig. De drift vermeestert u. We zullen straks overleggen, wat ons te doen staat, zei de deken der wevers.

Flip had het wapen zijns meesters opgenomen.

— 'k Heb kraai noch moer in de wereld, schertste hij. En of mijn ribbenkast gebroken wordt, wel daarover zal zich niemand konijnenooen schreien. Ik ga vriend Arnold verlossen. 'k Moest hem achterlaten, hoeveel 't mij ook kostte, maar op dit oogenblik weerhoudt mij niets meer. Maarten, vertel eens wat gij weet van den armen jongen, die zeker zoo mager zal zijn als een brandhout.

— 't Is waar, viel De Coninc in. Onze boodschapper heeft nog den tijd niet gehad, om aan 't woord te komen. 'k Ben oprecht nieuwsgierig iets te hooren.

— 't Is rap verteld, hoe ik 't verblijf van Arnold ontdekte, hernam de voormalige portier. Ge weet wel, dat ik een gehuwden zoon bezit, een armen jongen, die bij de Maldeghemsche bosschen woont. Zijne vrouw was ziek en, om het zwakke mensch wat te kunnen versterken met kloek voedsel, stroomte mijn Toon, zoo heet mijn zoon, nu en dan een stukje wild in den omtrek. Eens werd hij betrapt, gevangen genomen en voor de rechters gesleept.

— Natuurlijk, onderbrak Flip. Konijntjes en haasjes zijn familie van de groote heeren en mogen door geen dorpers gestrikt of neergeslagen worden. Daarvoor zijn onze knuisten te ruw.

— Toon smeekte om genade, vervolgde de grijsaard, sprak van zijne

kranke vrouw en zijne onnoozele kinderkens, maar de heer van Syssele, op wiens grondgebied de overtreding geschiedde, eischte eene gestrenge straf.

— Hoe kan 't anders ! viel Flip weer in. Die vogelverschrikker is voor beul in de wieg gelegd. 't Ware eene weldaad voor het menschdom

EN VOOR DE RECHTERS GESLEEPT. Blz. 183.

geweest, als zijne minne hem zoo eens bij ongeluk uit een bovenvenster had laten tuimelen.

— Een edelman, die een kind van een werkman rooft, begaat geen ernstig misdrijf ¹⁾ ... o neen, zoo iets beteekent niets, maar als een dorper

1) Inderdaad, menig edelman, die zich hieraan schuldig gemaakt had en verbannen werd, werd oogluikend in zijn land of stad toegelaten.

het waagt een haas te stelen, om zijne zieke vrouw voedsel te geven... zie, dat schelmstuk moet zwaar getuchtigd worden ! Mijn jongen werd met de zweep geslagen en in een kelder van 't Sysseelsch slot geworpen. En weet ge, wat hij daar hoorde ? Op zekeren avond toen hij mistroostig op den vochtigen vloer lag en aan zijn hutje dacht, vernam hij een geweldig getier en herkende de stem van jonker Reinout.

— Dat zwijn ! riep Breydel verachtelijk. Die dronkaard en vagebond !

— Wel moogt ge zoo spreken, meester, hernam Maarten. Ik ken dat manneke ! De kerel scheen toen iemand te bespotten. Mijn zoon luisterde aandachtig toe en verstond bijna alles.

» Zeg, Klauwaart ! schreeuwde de jonker, zijt gij 't al gewoon in ons kasteel ? Nu moogt ge u ook een edelman noemen, want ge woont in een slot. En weldra zal de ossenmoordenaar, uw lieve oom, u komen gezelschap houden. Wel, wel, wildet ge voor spion spelen ? Onnoozele bloed toch ! En nu zit ge hier ! Eigenlijk moest ik u laten ophangen, maar ik wil nog goedertieren wezen. Ge zijt nog zoo jong... 't leven lacht u toe nietwaar ?... Ja, ja, ik weet het wel, jong zijn is plezierig. Gij moogt eerst dus wat ouder worden. En van tijd tot tijd kom ik u bezoeken, opdat ge u toch niet te erg vervelen zoudt. En zijt ge eindelijk oud genoeg, dan zult ge touteren aan de hoogste galg van Brugge, dat het een lust is om te zien. 'k Heb het u wel gezegd, dat we elkander nog zouden ontmoeten. En nog een nieuwtje ! Binnenkort vieren we feest. Dan moogt ge voor ons dansen, dan zal de Klauwaart aan de Fransche heeren vertoond worden als een soort van wild beest, dat eenmaal in onze bosschen leefde, maar uitgeroeid werd.

— Genoeg, genoeg ! kreet Breydel. Maarten spaar ons 't overige ! En ik moet hier machteloos zitten, met mijne knuisten op elkander !

— Zulke tooneelen hadden drie, vier keer per week plaats. Toen mijn zoon de vrijheid terug kreeg, en mager, bleek, 't lijf vol plekken en builen 't kasteel uitgejaagd werd... om zijne vrouw reeds begraven te vinden... — een snik belette den grijsaard eene stonde voort te gaan — ... toen vertelde hij mij alles. Ik dacht onmiddellijk, dat de gevangene niemand anders wezen kon dan Arnold.

— Ik begrijp het ! beweerde Flip. De heer van Syssele en andere Leliaarts vertoonden hunne tronie te Wynendale, toen wij er waren. Ze kwamen natuurlijk ook voor dat helsch plan tegen Brugge. De Sysseelsche eerverkooper zal dan later onzen vriend gezien hebben. En 't vermoeden, dat de schelm, die naar wraak dorstte, den landvoogd verzocht heeft mijn armen maat naar 't slot te mogen meevoeren, ligt voor de hand. Nu, 't was een geluk, want anders had men Arnold onmiddellijk gedood.

Onder dit verhaal had Breydel's vrouw zitten snikken.

— Arme, arme jongen! kermde ze.

— De Sysseelsche ellendelingen, vader en zoon, hebben weer eens hun waar karakter vertoond, sprak nu De Coninc. Evenals eene kat met eene muis, spelen ze met hun slachtoffer. Eerst willen ze Arnold tergen, om hunne wraak te koelen en daarna zullen ze hem dooden. Aan ons hem uit hunne klauwen te redden.

— En ge wilt mij hier houden! barstte de deken der beenhouwers los.

— Zeker! Met geweld vermogen we niets. 't Is ongelukkig, maar ge zult bekennen, dat de Franschen tegenwoordig heer en meester zijn. Dus we moeten eene list aanwenden.

— Laat mij gaan! drong Flip aan. Ik hoop wel een middel te vinden, om de deugnieten te verschalken. Deken De Coninc heeft natuurlijk weer gelijk. Wie niet sterk is, moet slim wezen. Doch een paar ferme vuisten er bij, zooals ik er gelukkig bezit, kunnen toch ook uitmuntende diensten bewijzen. Goede voornemens moet men niet uitstellen. Wees gegroet, tot later!

En de steeds vroolijke gast trok heen.

A. HANS

GROENINGHE

PENTEEKENINGEN VAN EMIEL WALRAVENS

TWEEDE DRUK

*« Gij zult uw vaderland beminnen,
en zijn taal en zijn roem, »*

(H. CONSCIENCE.)

L. OPDEBEEK, -- UITGEVER -- ANTWERPEN

EN VOOR DE RECHTERS GESLEEPT. Blz. 204.

— Vlaanderen den Leeuw! Wat Walsch is valsch! donderde de deken der beenhouwers. En zijne slachtbijl deed een Leliaart met gespleten schedel neertuimelen.

— Vlaanderen den Leeuw! Heil Brugge, heil onzen graaf! Dood aan de verraders! huilden de macecliers. ! Onstuimig vielen ze op hunne tegenstanders aan. De groote Markt van Brugge werd nu